

Partnership for Good Governance

Ֆինանսական ռեսուրսների համեմատական վերլուծություն

Հոն Բարխուդարյան

Երևան, 22 Նոյեմբերի

Հետազոտության իրականացումը

✓ Մոդելային համայնքները.

Արփի, Աշոցք, Սարապատ, Ամասիա, Ուրցաձոր, Վայք, Ջերմուկ,
Զառիթափ

Իրավիճակը համայնքներում և դրա ազդեցությունը
գնահատման և գնահատականների վրա

Բոլոր մոդելային համայնքները ձևավորվել են գնահատվող տարվա՝
2016թ. կեսին

Գնահատումը

✓ Ֆինանսական ռեսուրսների համեմատական վերլուծություն՝ 4
բաժին, 19 ոլորտ

✓ Գնահատումը՝ 10 բալանոց սանդղակով

✓ Հիմնականում՝ որքան բարձր է ցուցանիշը, այնքան բարձր է
գնահատականը

✓ Երբեմն բարձր ցուցանիշի դեպքում դրվում են ցածր
գնահատականներ

Օրինակ, տեղական հարկահավաքման գործընթացում ընդհանուր խախտումների քանակը,
հարկատուների քանակի մեծությունը ազդում է կայուն հարկային վարչարարության վրա և այլն

✓ Չկան գնահատման չափանիշներ

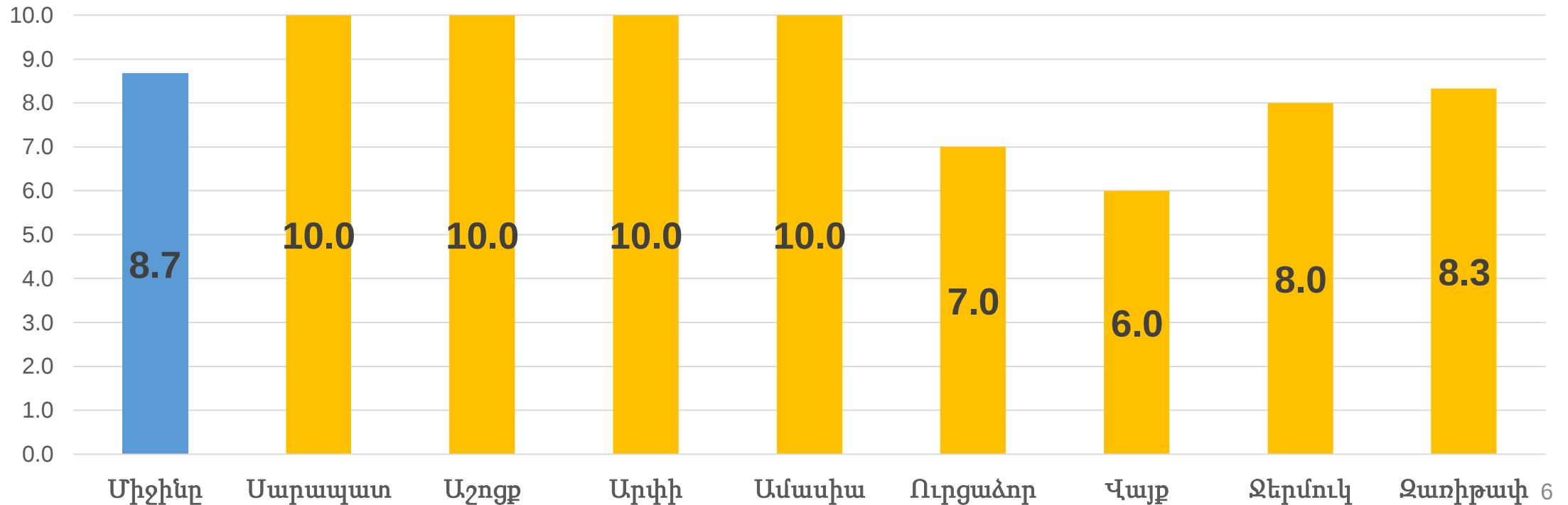
Գնահատման արդյունքները

Տեղական հարկաբյուջետային
քաղաքականության ընդհանուր
սկզբունքներ

Տեղական եկամուտների քաղաքականությունը պետք է հաստատվի ընտրովի մարմինների կողմից.
միջինը՝ 8.7 միավոր

Ավագանին ընդունում է որոշումներ հետևյալի վերաբերյալ.

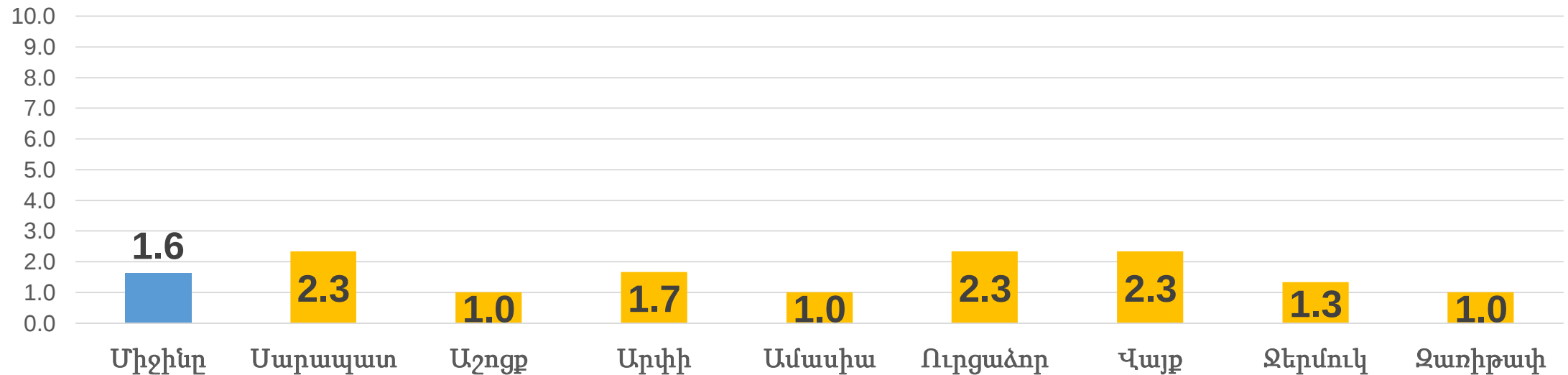
- ✓ հարկերից լրիվ ազատում կամ հարկային արտոնություններ տրամադրում
- ✓ ծառայությունների սակագներ
- ✓ տուրքերի վճարման համար արտոնությունների սահմանում

Տեղական եկամուտների քաղաքականության ազդեցության գնահատումը պետք է հրապարակային լինի.

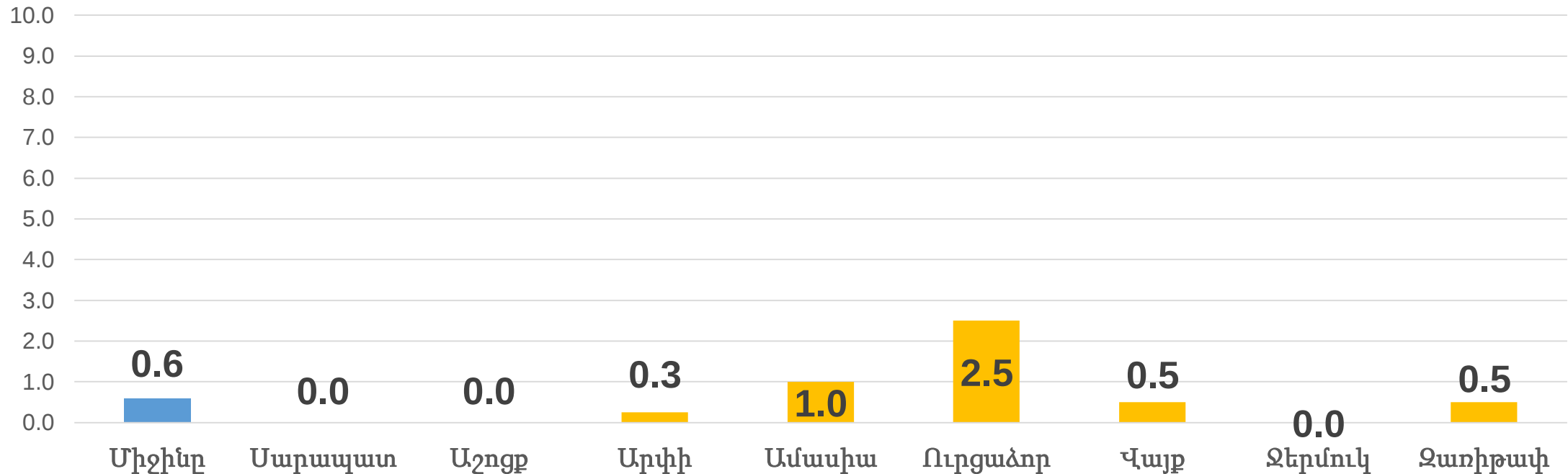
միջինը 1.6 միավոր

- ✓ Համայնքի բյուջեի վերաբերյալ փաստաթղթերի հասանելիությունը հանրությանը
- ✓ Հանրությունը ներգրավված է համայնքի բյուջեի մշակմանը
- ✓ Համայնքի բյուջեի վերաբերյալ տեղեկատվության տարածման մեթոդների բազմատեսականագում

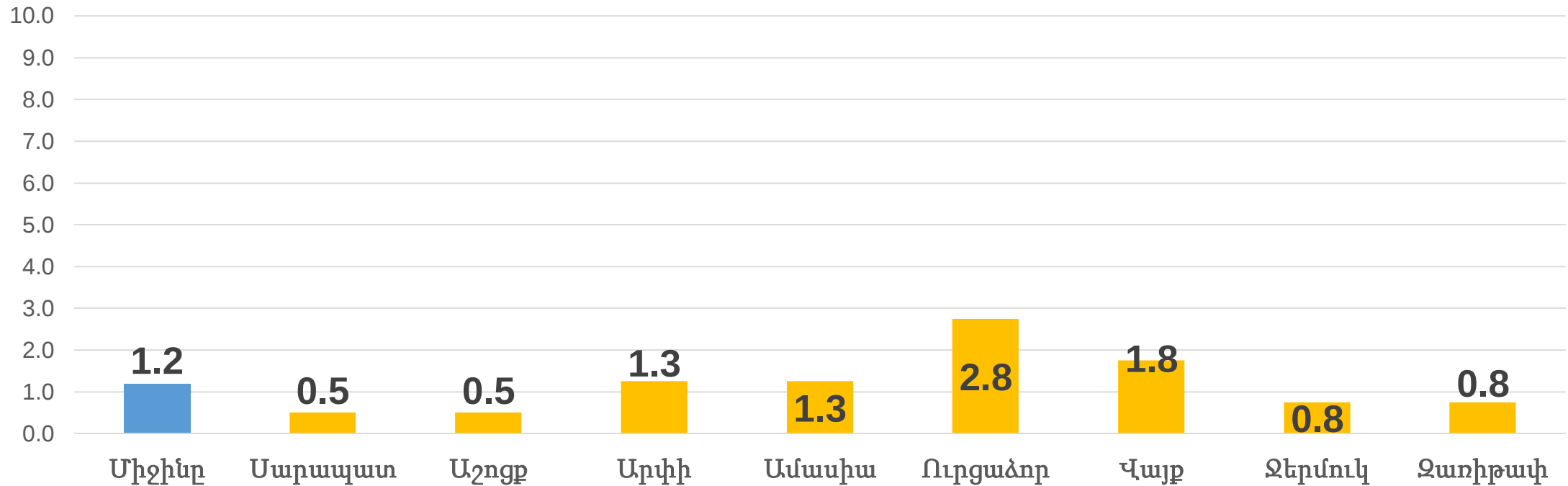
Բյուջեի և ֆինանսների վերաբերյալ քննարկումները պետք է կազմակերպվեն բաց ժողովների եղանակով միջինը՝ 0.6 միավոր

- ✓ Հանրային ժողովներին մասնակցություն (կոմիտե, խորհուրդ)
- ✓ Հանրային ժողովներին ելույթներ
- ✓ Տեղական բյուջեի վերաբերյալ ՋԼՄ լուսաբանում
- ✓ Հանրության հետ հաղորդակցության ուղիներ

SS-ի կիրառումը. միջինը՝ 1.2 միավոր

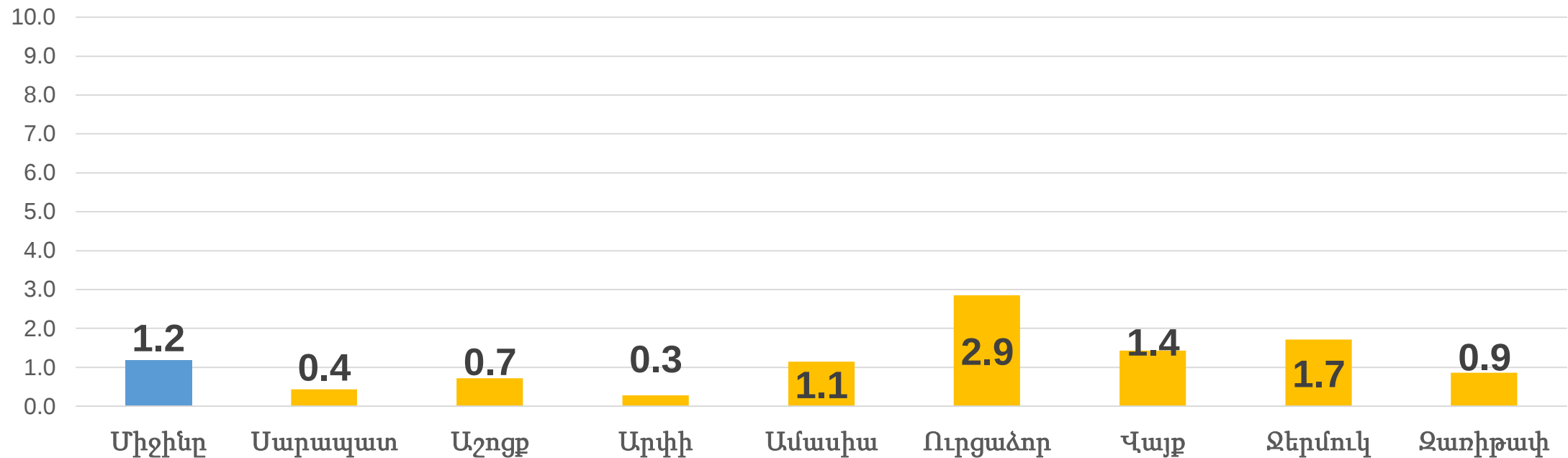
- ✓ Ֆին. բաժինն օգտագործում է հաշվապահական ծրագիր, որին միացած են նաև սպասարկող կազմակերպությունները
- ✓ Ավագանու անդամներն ունեն էլ. փոստի հասցեներ և դրանք կիրառելու կարողություններ և հմտություններ
- ✓ Համայնքն ունի կայք, որտեղ հրապարակվում են կարևոր փաստաթղթեր

Անձնակազմին անհրաժեշտ են տարբեր տեսակի վերապատրաստումներ.

միջինը՝ 1.2 միավոր

- ✓ Կազմակերպվում են բազմաթիվ վերապատրաստման միջոցառումներ համայնքային ծառայողների, ենթակա կազմակերպությունների աշխատակիցների, ՏԻՄ-երի համար
- ✓ Վերապատրաստման ծախսերը ներառված են համայնքի բյուջեի ծախսերում

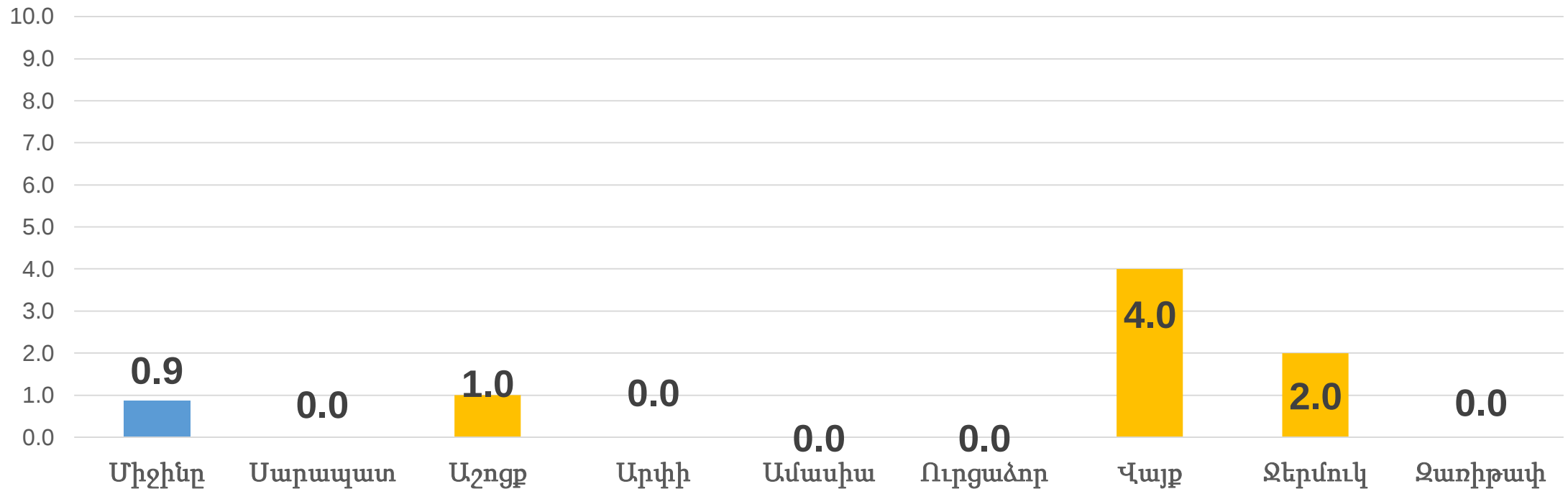

Տեղական հարկահավաքագրում

Տեղական հարկահավաքագրումը պետք է հիմնված լինի արդարության սկզբունքի վրա (վճարունակություն).

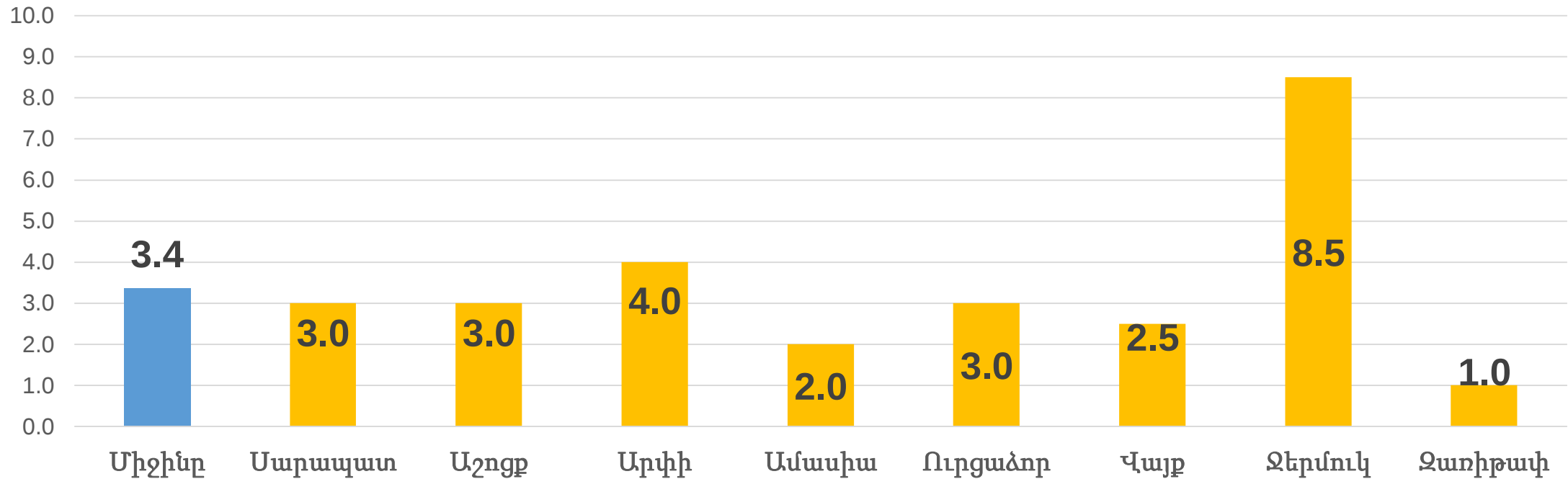
միջինը՝ 0.9 միավոր

- ✓ Հարկահավաքման վերաբերյալ տեղական նորմատիվ-իրավական ակտերում նշված են հարկերից ազատման օրենքով նախատեսված դեպքերը

Տեղական հարկերը պետք է ապահովեն համայնքի բյուջեի զգալի մասը. միջինը՝ 3.4 միավոր

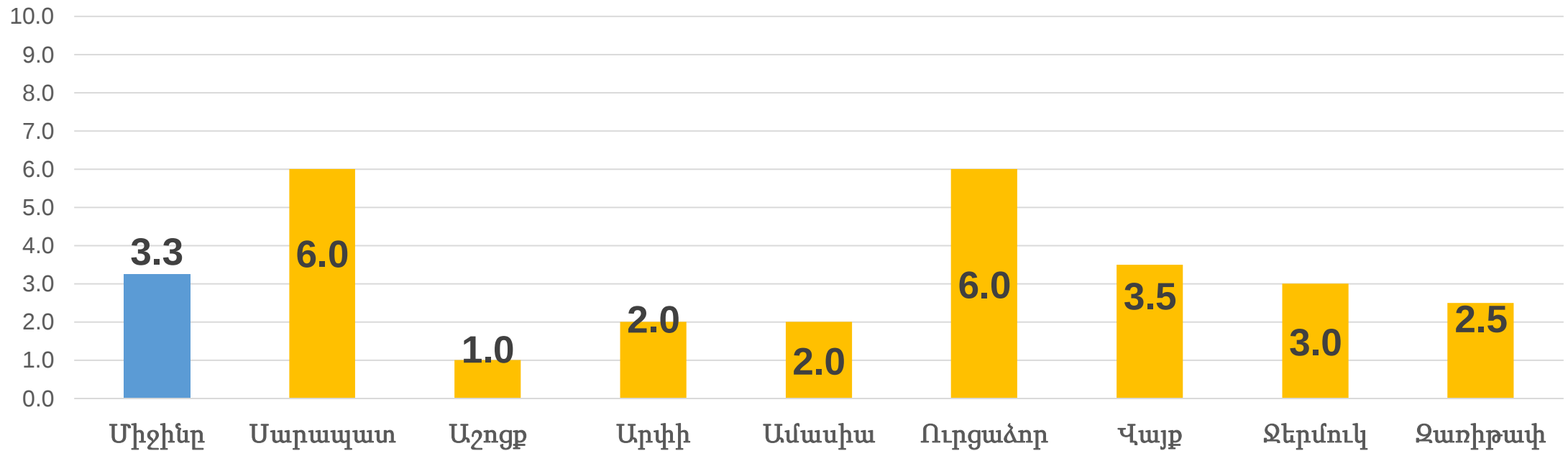
- ✓ Տեղական հարկային եկամուտների տեսակարար կշիռը համայնքի բյուջեի ընդհանուր եկամուտներում
- ✓ Տեղական հարկային եկամուտների տեսակարար կշիռը համայնքի վարչական բյուջեի եկամուտներում

Տեղական հարկերը պետք է հիմնված լինեն կայուն հարկման բազայի վրա.

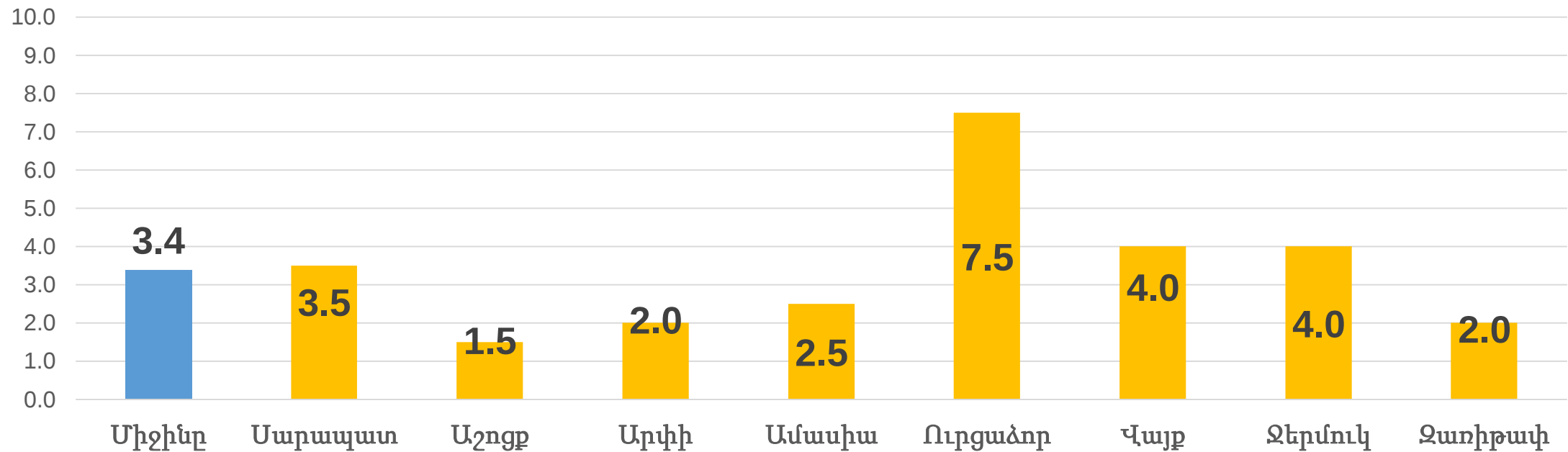
միջինը՝ 3.3 միավոր

- ✓ Իրականացվում են տեղական հարկերի բազայի ամենամյա փոփոխություններ և ճշտումներ
- ✓ Հարկատուների քանակի մեծությունը ազդում է կայուն հարկային վարչարարության վրա

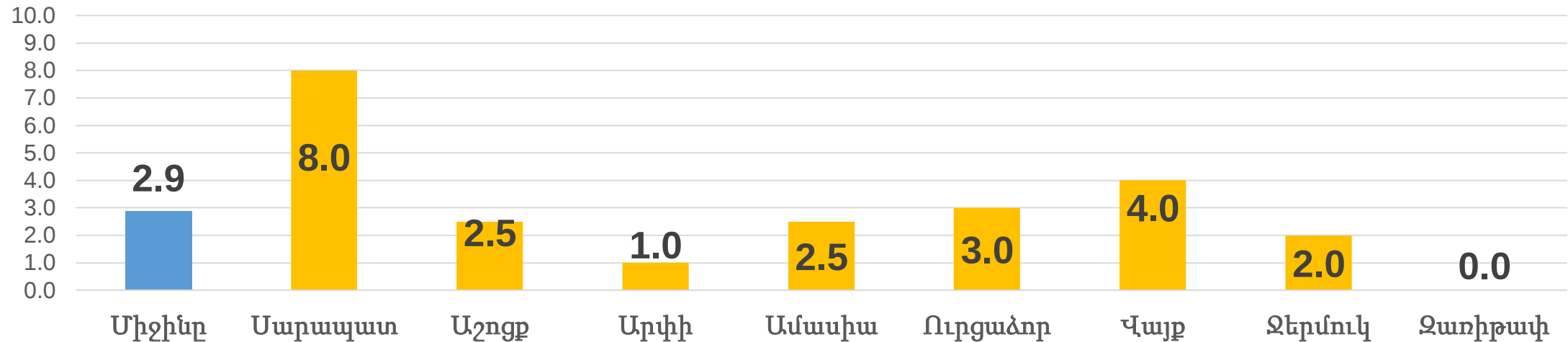
Հարկերի վճարումից խուսափումը պետք է կանխարգելվի. միջինը՝ 3.4 միավոր

- ✓ Տեղական հարկահավաքման գործընթացում ընդհանուր խախտումների քանակը
- ✓ Հարկերի վճարման ժամկետանց պարտավորությունների դինամիկան ըստ տարիների

Հարկման բազայի վերաբերյալ տեղեկատվությունը պետք է թարմացվի և հասանելի լինի համապատասխան աղբյուրներում **միջինը՝ 2.9 միավոր**

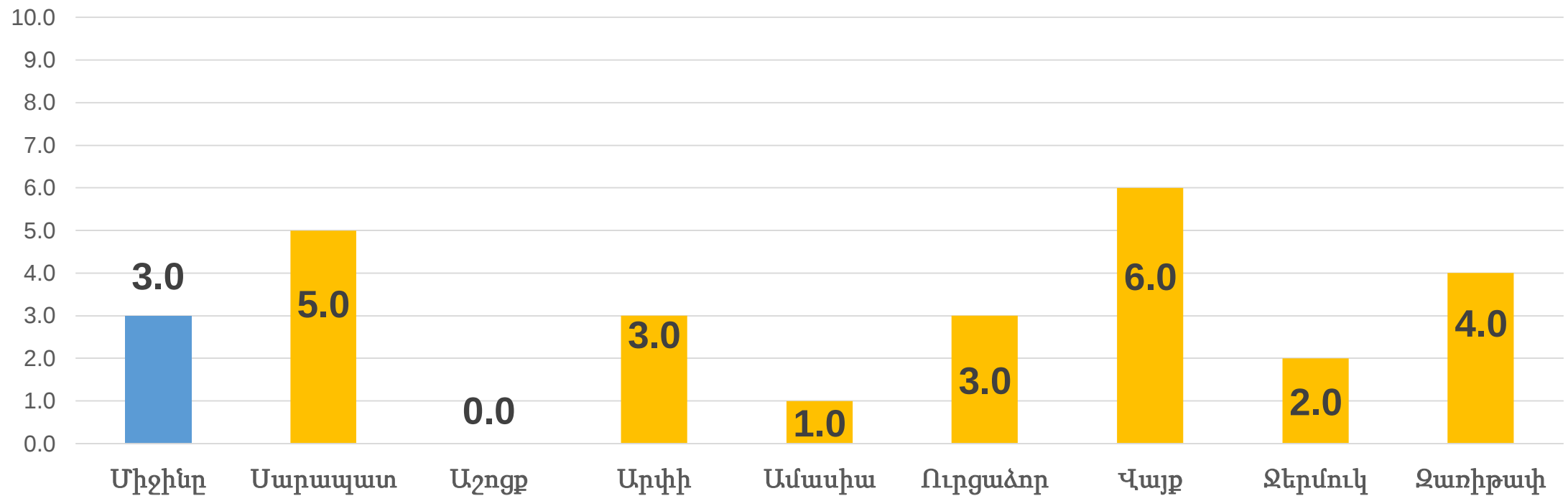
- ✓ Տարբեր ստորաբաժանումների կողմից օգտագործվող ընդհանուր տեղեկատվական աղբյուրները
- ✓ Տեղեկատվության փոխանակման նպատակով այլ մարմինների (ոստիկանություն, կադաստրի պետական կոմիտե, կոմունալ տնտեսության գրասենյակներ) հետ համագործակցություն

Տեղական հարկերի և հարկահավաքման վերաբերյալ տեղեկատվությունը և պարզաբանումները պետք է հասանելի լինեն հանրությանը.

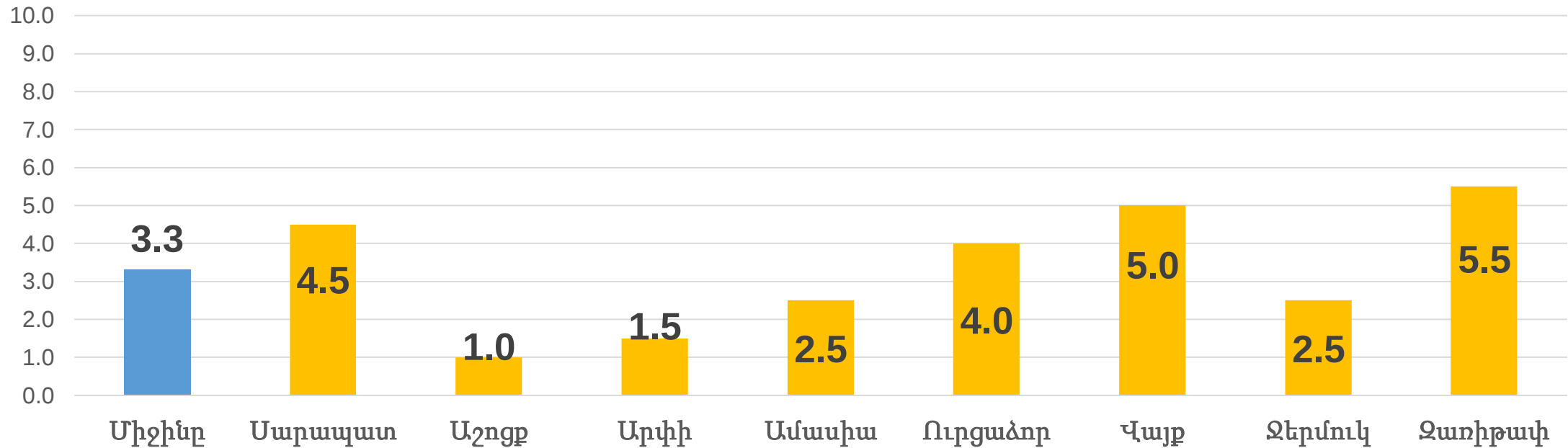
միջինը՝ **3.0** միավոր

- ✓ Տեղեկատվության տարածման բազմատեսականացում (էլեկտրոնային, տպագրական, հեռախոսակապ)

Տեղական հարկային եկամուտներից կատարված ծախսերի վերաբերյալ հանրությանը տրվող տեղեկատվությունը պետք է լինի հասկանալի և ամբողջական.
միջինը՝ 3.3 միավոր

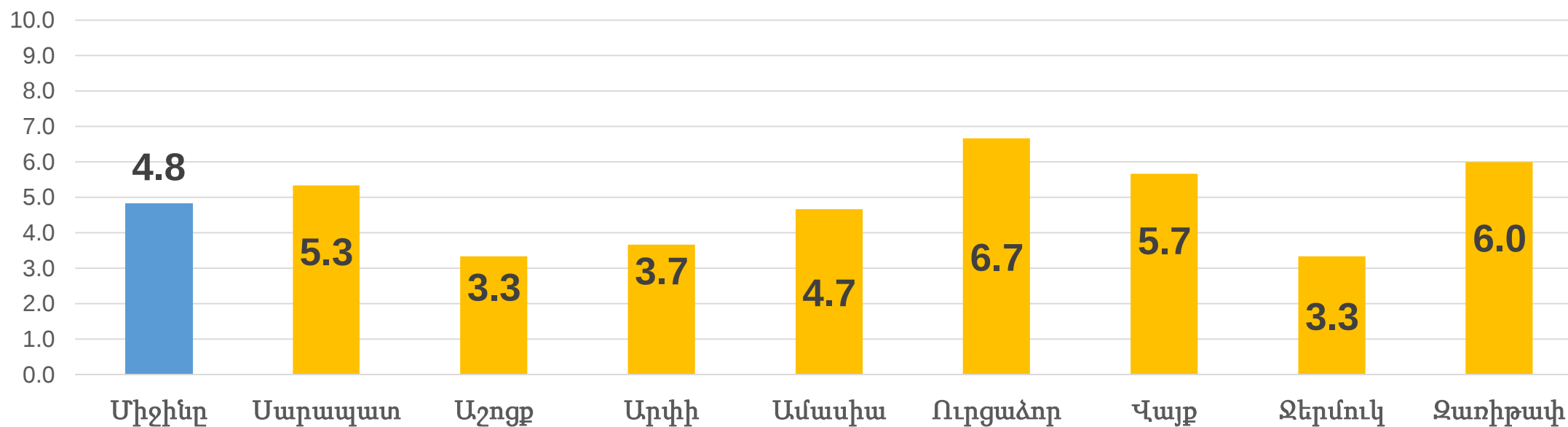
- ✓ Համայնքի բյուջեի կատարման վերաբերյալ հաշվետվություններ
- ✓ Տեղական հարկերի հիմնական տեսակների (հողի հարկ, գույքահարկ) վերաբերյալ հանրության տեղեկացվածության ապահովում

Հարկատուների գրանցումը և հարկերի ժամանակին գանձումը պետք է ապահովեն կայուն դրամական հոսքեր.

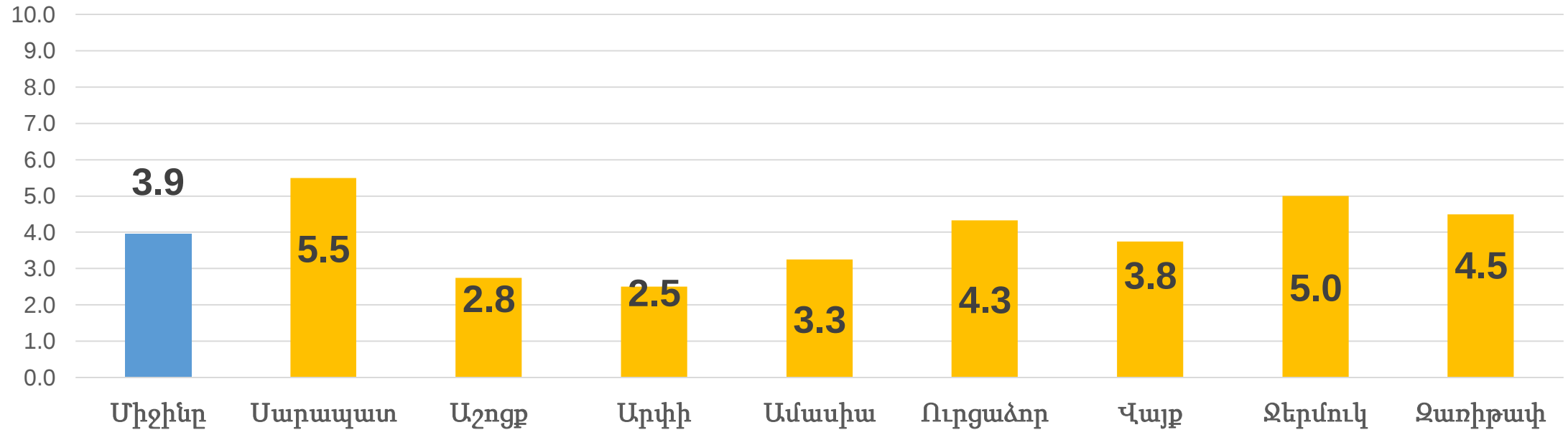
միջինը՝ 4.8 միավոր

- ✓ Հարկատուների բազաները (գրանցամատյանը) կանոնավոր կերպով թարմացվում են
- ✓ Հարկերի չվճարման վերաբերյալ կատարվում են ծանուցումներ
- ✓ Հարկերի չվճարումը կարգավորող իրավական գործընթացները հայտնի են հանրությանը

Հարկային վարչարարությունը պետք է պարզ լինի. միջինը՝ **3.9 միավոր**

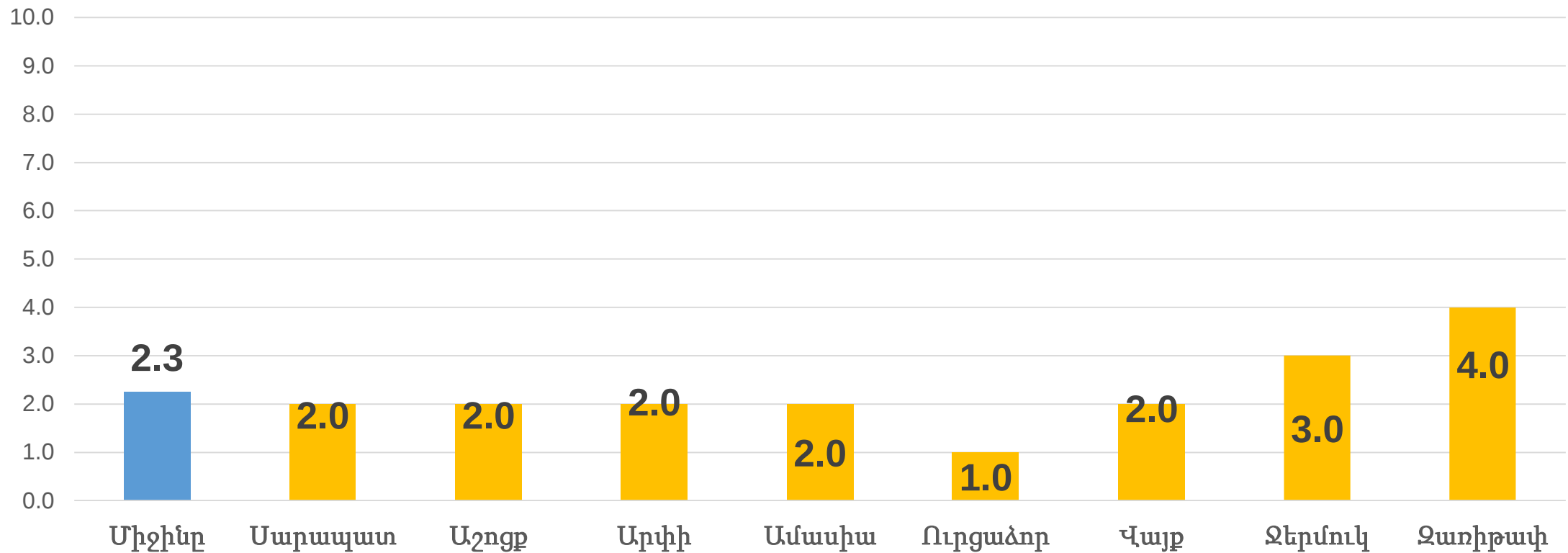
- ✓ Տեղական հարկային օրենսդրության վերաբերյալ հանրության տեղեկացվածությունը
- ✓ Վճարում. ժամանակին ծանուցում
- ✓ Վճարման եղանակների բազմատեսականագում
- ✓ Բողոքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ենթակա է հրապարակման

Հարկահավաքման ծախսերի և տեղական հարկային եկամուտների համեմատություն.

միջինը՝ 2.3 միավոր

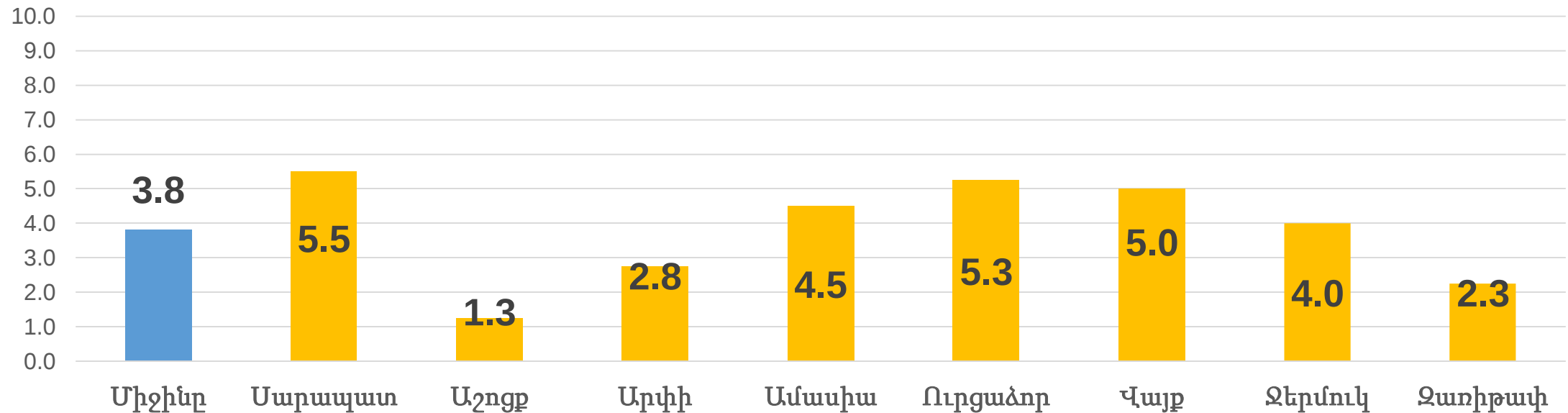
✓ Հարկային եկամուտների հարաբերությունը հարկային վարչարարությանն ուղղված ընդհանուր ծախսերի նկատմամբ

Հարկատուների և գանձված հարկերի նույնականացում.

միջինը՝ 3.8 միավոր

- ✓ Հարկատուների գրանցամատյանի կանոնավոր կերպով թարմացում
- ✓ Հարկային բազաների (գրանցամատյանների) խաչաձև ստուգում (հարկման բազա, հարկատու, գանձապետական տվյալներ)
- ✓ Հարկահավաքման միտումներ
- ✓ Բողոքների տոկոս (օր. հարկերի սխալ հաշվարկման, տույժերի կամ գերավճարների և այլ դեպքերի հետ կապված բողոքներ)

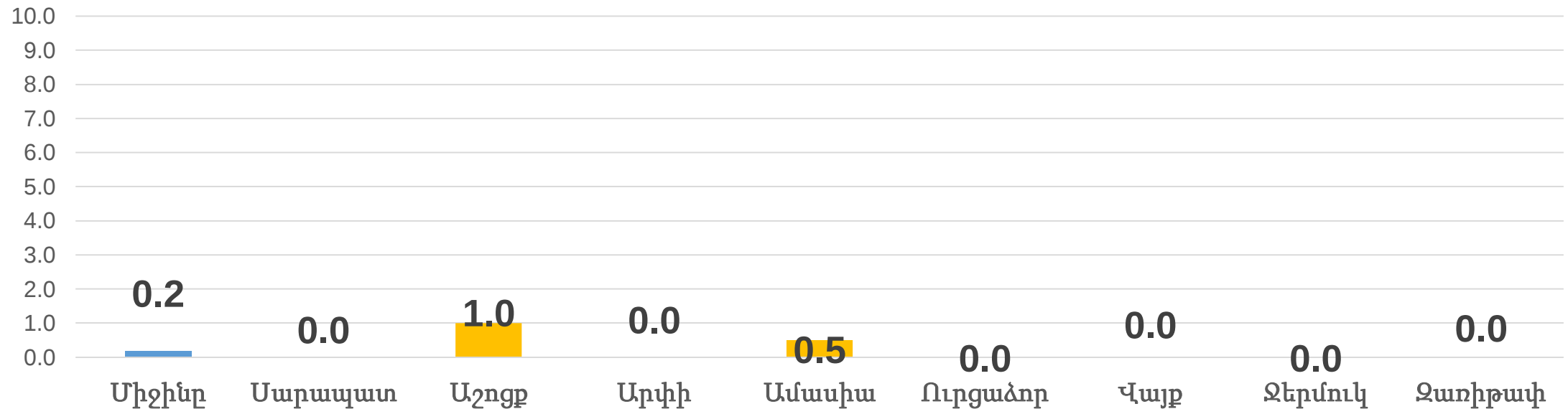

Վճարներ, տուրքեր և այլ եկամուտներ

Սպառողներից գանձվող վճարները պետք է ընդհանուր առմամբ համապատասխանեն կատարվող ծախսերին.

միջինը՝ 0.2 միավոր

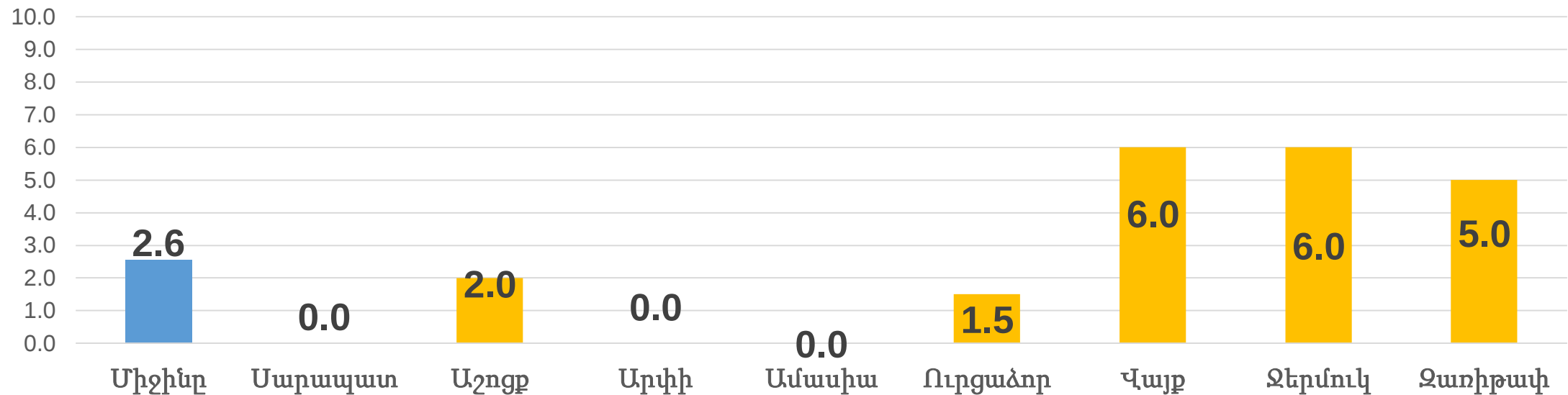
- ✓ Ծառայությունների արժեքի հաշվարկում ներառվում են ընթացիկ և կապիտալ ծախսերը
- ✓ Սպառողներից գանձվող վճարները ներառում են երկու բաղադրիչները և համադրվում են հաստատուն և փոփոխուն ծախսերի հետ

Սպառողներից գանձվող վճարները չպետք է հանգեցնեն ծառայությունների նկատմամբ պահանջարկի չափազանց մեծ անկման.

միջինը՝ 2.6 միավոր

- ✓ Տեղական քաղաքականության գերակայությունները արտացոլվում են վճարների և վճարման արտոնությունների սահմանման շրջանակներում
- ✓ Գնագոյացման մեթոդները համապատասխանում են տեղական քաղաքականության նպատակներին. վճարներ ըստ սպառման խմբի, սպառողների դասակարգում

Համայնքի սեփականություն

Համայնքային ընկերությունների վերաբերյալ ակտերը ապահովում են դրանց երկարաժամկետ ֆինանսական կայունությունը.

միջինը՝ 1.5 միավոր

- ✓ Համայնքային ծառայությունների կառավարման պայմանագրերը և դրանց տարեկան հավելվածները սահմանում են ծառայությունների մատուցման պայմանները, ծավալը և փոխհատուցման/սուբսիդավորման եղանակը,
- ✓ Փոխհատուցումը/սուբսիդավորումը ներառում է գործառնական ծախսերը և որոշակի շահույթ, չհաշված կազմակերպության՝ ծառայությունների մատուցումից ստացված այլ եկամուտները
- ✓ Ակտիվի սեփականության իրավունքը և տեխնիկական սպասարկման համապատասխան պարտականությունները սահմանվում են պայմանագրերում

Շնորհակալություն